

hu

Európai Unió
Regionális politika

info regio

| 16. sz. | 2005. május |

panorama

A regionális fejlesztés

bevált gyakorlata

Tartalomjegyzék

A regionális fejlesztés bevált gyakorlata

A bevált gyakorlat iskolája

Gyakran lehet hallani, hogy a strukturális alapok bevezetése a „közösségi hozzáadott érték” valóságos kincsestára. Ez főleg néhány olyan bevált gyakorlatra érvényes, amelyet az alapok egyik programozási időszakától a másikig terjedő folyamatos kezelése tanított meg, vagy a tagországok és a régiók tapasztalatcseréje révén jött létre.

A tagországokban folytatódik a kiértékelés

Az eredmények összegezésére és a bevált, jövőben is jól hasznosítható gyakorlat kidolgozására a Regionális Politikai Főigazgatóság elemezte a félidejénél járó, az 1. és 2. célkitűzés alá tartozó programok kiértékelőit.

Tanúbizonyosság: Svédország

Akcióban az ERFA: Németország, Franciaország, Egyesült Királyság, Görögország

Tanúbizonyosság: Cseh Köztársaság, Magyarország, Lengyelország, Szlovákia

Riport: Ír receptek

Az európai támogatások által teremtett lehetőségek legmegfelelőbb felhasználásával harminc év után az Unió egyik legvirágzóbb tagállamává lépett elő az az ország, amelyet 1973-as belépése pillanatában még az Európai Közösség legszegényebb tagjának tartottak.

De mi hozta annyira lendületbe az íreket? Milyen „tippeket” adhatnak az új tagországoknak? Válogatás a legjobb gyakorlatokból.

Tanúbizonyosság: Belgium

Tanúbizonyosság: Spanyolország

Akcióban az ERFA: Hollandia, Dánia, Portugália, Olaszország

Fotók (oldalak): Európai Bizottság (1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 21), A. Janssens/Euro Liège TGV (11), Örebro län (12), AZ publica (13), Nicéphore Cité (13), Creggan Enterprises Ltd (13), URBAN Greece (13), Ministerstvo pro místní rozvoj (14), National Roads Authority (15), Dublin Bay Project (16), Women's Community Projects (Mullingar) Association Ltd (17), AEIDL (17), National University of Ireland, Maynooth (18), Région wallonne (19), URBAN II Noord aan de Rotte (21), Nordjyllands Amt (21), Ministério da Ciência, Tecnologia e Ensino Superior (21).

Borító: A lisszaboni (Portugália) „Estação do Oriente” vasútállomást az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával építették az Expo 98 számára.

E szám szerkesztésében részt vettek: Pierre Ergo, Véronique Faure, Veronica Gaffey, Jean-Luc Janot, José Luis Kaiser, Ann Martin, Catherine Mathot, Eirini Nikolaidou, Wolfgang Petzold

Felelős szerkesztő: Thierry Daman, Európai Bizottság, Regionális Politikai Főigazgatóság

Ez a magazin angol és francia nyelven jelenik meg, újrahasznosított papírra nyomtatva.

A tematikus dosszié az Európai Unió 19 nyelvén érhető el, a: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm című internetoldalon.

A kiadvány szövegei jogilag nem kötelező érvényűek.

3

9

12

13

14

15

19

20

21

A strukturális alapok programjainak irányítása

A bevált gyakorlat iskolája

John Bachtler ⁽¹⁾

Gyakran hallani, hogy a strukturális alapok bevezetése a „közösségi hozzáadott érték” valóságos kincsestára. Ez főleg néhány olyan bevált gyakorlatra érvényes, amelyet az alapok egyik programozási időszaktól a másikig terjedő folyamatos kezelése tanított meg, vagy a tagországok és a régiók tapasztalatcseréje révén jött létre. Egy adott program bevezetésének egyes szakaszai mindenki számára tanulságosak lehetnek.

A vorarlbergi Egg (Ausztria) ipari parkja

A strukturális alapok kezelése rendkívüli kihívásokkal jár. A többéves és több ágazatnak nyújtott jelentős mértékű támogatások felhasználása időnként komplex és igényes feladatot jelent a szabályokban meghatározott – és a helyi, országos irányítási gyakorlatnak sokszor ellentmondó – adminisztratív keretben. Az utóbbi 15 év gyakorlata mégis azt mutatja, a tagországok képesek voltak hasznot húzni a strukturális alapok felhasználásából, közösségi hozzáadott értéket teremtvé és új megközelítéseket alakítva ki a regionális politika formálásában. Az egyik legfontosabb e közösségi értékek közül a strukturális alapok kezelésénél használt bevált gyakorlat megtanulása az egyik programozási időtartamtól a másikig eltelt idő folyamán, valamint a tagországok és a régiók közötti tapasztalatcsere révén.

A programok irányítása: minden országnak saját rendszert

Minden egyes tagország kidolgozta saját irányítórendszerét, mely esetenként regionális sajátosságokat tartalmaz. Durván fogalmazva, az országokat így oszthatjuk fel:

- > a források elosztásának *differenciált* megközelítése, a strukturális alapok irányítására speciálisan létrehozott, különálló adminisztratív struktúrákkal (Hollandia, Svédország vagy az Egyesült Királyság esete);
- > „globalizált” megközelítés. Ez a helyzet Ausztriában, Spanyolországban, egyes német Ländekben (szövetségi államokban) és a legtöbb új tagországban; ebben a konfiguráci-

⁽¹⁾ John Bachtler professzor a Strathclyde Egyetem (Glasgow, Egyesült Királyság) Európai Politikák Kutatóközpontjának igazgatója.

óban a források elosztása minisztériumokon vagy nemzeti, illetve regionális szervezeteken keresztül történik;

- > **kompozit rendszerek**, amelyek egyesítik az előbb említett két megközelítést. Ilyeneket találunk Finnországban, Franciaországban vagy Olaszországban.

Minden egyes megközelítésnek vannak előnyei és hátrányai. A differenciált rendszerek adminisztratív szempontból nézve komplexebbnek tűnhetnek (és kisebb mértékben felelnek meg az 1. célkitűzés nagyobb léptékű beavatkozásainak), de nagyobb stratégiai koherenciához és átláthatóbb döntéshozatalhoz vezetnek, megfelelőbb rálátást biztosítva az európai finanszírozásra. Ezzel ellentétben, a globalizált rendszerek közvetlenebbül és szabványosabban működnek, de gyakran számos nehézségbe ütköznek a plurális beavatkozások integrálásának és a közösségi finanszírozás mozgatórugó-hatásának előmozdításában.

A programkezelés kihelyezése: A 2. célkitűzés észak-rajna-vesztfáliai (Németország) titkársága

A strukturális alapok kezelésének egyik módszere – mely gyakori a differenciált rendszerirányításban – a programkezelés egy részének „kihelyezése” egy különálló titkársághoz, úgy, ahogy ez már régóta folyik Belgium egyes részein, valamint Hollandiában és az Egyesült Királyságban. Észak-Rajna-Vesztfália újonnan csatlakozott ehhez a csoporthoz, amely külön, különlegesen szerződött konzultáns irodára, úgynevezett „2. célkitűzés titkárságára” („Ziel 2 Sekretariat”) bízta a programbizottságok koordinálásának javítását, a programok menedzselésében részt vevő minisztériumoknak és egyéb illetékeseknek nyújtott műszaki segítséget, valamint a reklámmal és a kommunikációval összefüggő tevékenységet.

A bragançai elterelő út (Norte, Portugália) megkönnyíti az utazást Spanyolország felé

10 vagy 15 éve számos uniós tagországban a programkezelés fokozatos regionalizálási tendenciája figyelhető meg, a legfrissebb példák erre Görögország és Írország. Számos régióban közvetítő szerveket hoztak létre a programok tematikus vagy regionális részei számára. Ez a helyzet például Ausztriában (helyi irányító irodák), Franciaországban (globális támogatások), Olaszországban (programok/integrált projektek) és az Egyesült Királyságban (akciótervek).

A források elosztása és a program stratégiai célkitűzései közötti egyensúllyal való fokozottabb törődés az irányító-rendszereket még komplexebbé tette. A kiértékelésre vonatkozó kutatások aláhúzzák, hogy az irányítás hatékonysága mindenekelőtt a szerepek és a szervezési folyamatok világos megfogalmazásától és az újító szellem pragmatikus figyelembevételétől függ. Az irányítás javításának döntő tényezője a programtitkárságok összehangolt munkája. Az eljárást a strukturális alapok ausztriai, hollandiai és egyesült királyságbeli bevezetéséhez már megfelelően kidolgozták.

Anglia (Egyesült Királyság): „A bevált gyakorlat kezdeményezése” a programok jobb irányítása érdekében

2003-ban a brit minisztelnöki hivatal elindította a „Best Practice Initiative”-ot (A bevált gyakorlat kezdeményezése) a strukturális alapok jobb angliai menedzseléséhez. Ez három fő irányvonalra támaszkodik: (a) a lemásolható bevált gyakorlatok és leküzdendő gyenge pontok részletes feltérképezése, főleg, ami a stratégiai viselkedést és a projektek támogatását illeti; (b) egy folyamatos képzési stratégia a programokkal kapcsolatos kompetenciák és ismeretek elmélyítése érdekében; (c) összehangolt munka és az elsajátítást kísérő eszközök rendelkezésre bocsátása.

A program promóciója: reklám és kommunikáció

A strukturális alapokkal összefüggő programkészítés középpontjában a tájékoztatás áll. Az alapkezelő hatóságoknak tájékoztatniuk kell és be kell vonniuk ebbe a projektek potenciális hasznélvezőit és gazdáit. Olyan programokra van szükség, amelyek szavatolják, hogy a jelentkezők és a támogatásra jogosultak tisztában vannak a jó minőségű pályázatok elkészítésének mikéntjével, a leendő projektek hatékony végrehajtásával. A programot menedzselő partnerek minden számukra szükséges információval rendelkeznek, és ezek ismeretében szakavatottan kezelhetik és vezethetik a programot. Ami pedig a nagyközönséget illeti, őket tájékoztatni kell a strukturális alapok hozzájárulásáról régiójuk fejlődéséhez és életminőségük javulásához.

A jelenlegi programozási időszakban (2000–2006) nagyobb hangsúlyt fektettek a strukturális alapokkal kapcsolatos reklámra és kommunikációra. De az effajta elvárások a program életciklusától függően változnak. Eszerint, a következő néhány bevált gyakorlat között lehet választani:

A 2004-es olimpiai játékok alkalmából kialakított, az athéni (Görögország) régészeti lelőhelyekhez vezető területrendezés

- > a célközönség, a közönség információs szükségleteinek és a nekik adandó válaszoknak az azonosítása;
- > a megfelelő eszközök kiválasztása – ügyelve arra, hogy ezekhez pontos célkitűzések legyenek hozzárendelve –, a célközönség elvárásainak kielégítése, valamint világos és tömör üzenetek közlése;
- > olyan kommunikációkezelő rendszer életbe léptetése, amely világosan meghatározza a szerepeket és a felelőségeket, elégséges forrással rendelkezik, az eredményeket megfelelően kiaknázza, és olyan belső mechanizmusai vannak, amelyekkel felmérhető a beavatkozás hatékonysága.

Görögország: a strukturális alapok széles körű ismertetése

Az érdekeltek és a nagyközönség támogatása érdekében a Községi Kerettámogatást Kezelő Hivatal egy országosan egyesített kommunikációs rendszert léptetett életbe Görögországban. Ez egy ötven ügynökből álló információs és kommunikációs hálózatból, egy tájékoztatást koordináló csoportból, a program teljes életciklusa során fellépő információk és reklámigények részletes *vademecumából*, valamint a kommunikációs tevékenységek hatékonyságának felmérését segítő modulból áll.

A program kezdete: a jelentkezések felülvizsgálata és a projektek kiválasztása

A programok minden eddiginél erősebb nyomásnak vannak kitéve a célkitűzések teljesítése érdekében. Ezek kulcsa az irodával kötött szerződés két év utáni felmondásához vezető szankciók és ösztönzések szabálya, valamint a teljesítménytartalék. A programokért felelős hatóságok elsősorban a minőséget, valamint az olyan kiváló projektek felbukkanását várják, melyek mellett a stratégiai ésszerűség és a határidőre történő befejezés valószínűsége szól. Azon régiók esetében, ahol 2007-től fennáll a támogatások elvesztésének a lehetősége, gondosan ügyelnek arra, hogy a projektek marandó nyomot hagyjanak az érintett területen.

Ilyen körülmények között, a jelentkezési iratcsomók felülvizsgálata és a projektek kiválasztása fontos szerepet játszik. Idővel a jelentkezések kiértékelése rendszerezettebbé és tökéletesebbé vált, több régió komplex módszereket használ a projektek osztályozására, értékelésére és besorolására (különösképpen Írországból, Hollandiából és az Egyesült Királyságból). Az elfogadási és a minőségi kritériumok használata befolyásolási lehetőséget teremt a programfelelősök számára. Az illetők befolyásolhatják a jelentkezések profilját és a projekteket, a források elosztását pedig a prioritásokhoz kapcsolhatják. Németországban, Olaszországban vagy Spanyolországban független szakértőket, szakértői fórumokat és egyéb közvetí-

tőket (például bankokat) kérnek fel bizonyos intézkedések vagy műveletek szakvéleményezésére, különösképpen a sokszor nagyon komplex, nagy infrastrukturális projektek vagy a nagyon szakosodott kutatási és fejlesztési kezdeményezések esetén. Kiemelkedő prioritást élvez a projektek hasznélvezőknek felkészítése a projekt kiértékelési technikáit illetően.

Bizonyos dolgokra minden rendszernek szüksége van. Ilyen az iratcsomók felülvizsgálata és az egyszerű és átlátható projektek kiválasztásának procedúrája; az újdonságszám-
ba menő projektek felülvizsgálatában és az alacsony kockázattal járó projektek gyors ügyintézésében tanúsítandó rugalmasság; valamint minden olyan segédeszköz, amely támogatja a hasznélvezőket a projekt irányításában.

Olaszország: a projektek minőségének javítása, hála az integrált helyi programoknak

A sokféle olaszországi integrált projekt közül a „*Programmi Integrati per lo Sviluppo Locale*” (PISL) – a helyi fejlesztés integrált programjait (rövid: HFIP) – vezették be néhány régióban, hogy javítsák a projektek minőségét, növeljék a regionális szereplők stratégiai kompetenciáit. Minden egyes HFIP önmagában véve is egy átmeneti szintű stratégiát, az integrált és interszektoriális akciók koherens egységét képezi (ebbe az infrastrukturális és vállalatoknak nyújtott támogatások is beletartoznak), koherens területi keretet biztosítva a projektek megfogalmazása, kiválasztása és végrehajtása számára.

Ausztria: javítani a projektek azonosításának és kiválasztásának minőségén és átláthatóságán

A jelentkezések ösztönzésére és a minőségi projektek kidolgozására Ausztriában a „helyi irányító irodák” helyi szinten működnek együtt a projektkészítő jelöltekkel. A projektkiválasztás átláthatóságának és koherenciájának javítása érdekében, „*Maßnahmenverantwortliche Förderstelle*”-ket (intézkedési felelősöket) alkalmaznak minden alárendelt szervezetnél. Ezzel garantálni tudják a standard megközelítést a jelentkezések elfogadásában és felülvizsgálatában, a projektek kiválasztásában és a finanszírozás összegének meghatározásában.

Az információ a programozás szolgálatában: a monitorozás szerepe

A monitorozás – más szóval a strukturális alapok programjainak nyomon követése – sokszor háttérbe szorult a program végrehajtásához képest, mivel ezt sokkal fontosabb feladatnak tartották. Ennek ellenére, néhány éve a monitorozást a hatékony programkészítés előfeltételének tekintik, vagyis egy olyan információszerző eszköznek, amely világossá teszi a programkészítés minden egyes szakaszát: megfogalmazás, végrehajtás, kiértékelés.

A danutoni (Románia) víztisztító állomásnak PHARE- és ISPA-támogatásokat utaltak ki

Látogatás az ERFA által finanszírozott öntözőberendezésekhez Réunion-sziget (Franciaország) nyugati partján

A programok pénzügyi és műveleti előmenetelének nyomon követése: országos és regionális monitorizórendszerek

Mivel a programok monitorozása fontossá vált, számos tagország fektetett be olyan megosztott és felhasználóbarát rendszerek telepítésébe, melyek egyrészt a pénzügyi mutatók (kötelezettségek, kifizetések), másrészt a műveleti mutatók (a projektek előmenetele) nyomon követését segítik. Az egyik legismertebb nyomon követési rendszer a francia PRESAGE rendszer, melyet más országok is átvettek. További példák: a SIRGIS és a SINIT rendszer Olaszországban, a STINS Svédországban, míg regionális szinten az efREporter Sachsen-Anhaltban (Szász-Anhalt, Németország). Az új tagországokban kidolgozott új generációjú rendszerek közül megemlíthető a lengyelországi SIMIK, melynek SIMIK-NET néven történő hálózati bekapcsolása folyamatban van. Itt érdemes megjegyezni, hogy a strukturális alapok nyomon követési módszerét jelenleg a sokkal szélesebb elterjedésű nyomon követési rendszerek gyakorlatba ültetéséhez használják, ilyen például az összes kormányzati beavatkozás nyilvántartása. Ez a helyzet Olaszországban a MIP-pel (Közbefektetések Monitorozása).

A monitorozás hatékonysága a nyomon követési mutatók azonosításával, meghatározásával és számszerűsítésével kezdődik,

figyelembe véve az adatgyűjtés kivitelezhetőségét és annak helyességét. Mindez egy olyan adatgyűjtési és tárolási eszköztárat feltételez, melyet ideális esetben valós időben lehet átnézni és felhasználni. Végül pedig jelenti mindazon erőforrásokkal való rendelkezést is, akiket monitorozásra készítettek fel, s akik motiváltak és érdekeltek a szabványos eljárások nyomon követésében. A felsoroltak közül semmi sem jön magától; a régiók többsége már többször beleütközött a mutatók számszerűsítésének nehézségeibe, az informatikai rendszerek korlátaiba és a rendelkezésre álló adatok pontosságának és hasznosságának hiányába.

A partnerség: a közös munka elsajátítása

A partnerség, mely a strukturális alapok bevezetésének egyik alapelve, valószínűleg elsősorban a regionális fejlesztés gyakorlatára és nem az európai kohéziós politika valamely más tényezőjére hat. Ez egyébként egyike a legnehezebben működtethető alapelveknek, mert a közös célkitűzések megvalósításához közös munkát feltételez a különféle intézményekkel, eltérő szervezeti kultúrával rendelkező partnerekkel, amelyeknek különböző prioritásai és érdekeik lehetnek. Ennek ellenére, a partnerség fogalma túllépett azon a szakaszon, amikor csak formális szabályozási feltételként tekintettek rá, és eljutott oda, hogy jelenleg közösen elfogadott mechanizmusként tekintenek rá (még ha nem is azonosan ítélik meg az egész Unióban). A stratégiai programozás javításának, a programkezelés és a programok kiválasztásának olyan eszközeként tartják számon, mely a program szereplői

AZ ERFA-támogatások hasznélvezőjeként, a hultsfredi (Svédország) PUZZLE iroda zenei tehetségeit a rockzene szolgálatába állította, így e kis település ennek szakértőjévé vált

révén előmozdítja annak elsajátítását, növeli a résztvevők szerepvállalását, és fokozza az újítási lehetőségeket.

E tekintetben fontos tanulságokat vontak le. A partnerség sokkal többet jelent a nyomon követési bizottságok jelenlétének a biztosításánál. Mindez tulajdonképpen az egyes

partnerek hozzájárulásának irányításából, valamint a programciklus különböző fázisaiban szerephez jutó különféle partnerek stratégiai és műveleti szerepeinek rögzítéséből áll. Ezeknek a partnereknek is képzést és műszaki segítséget kell biztosítani, ha azt akarjuk, hogy részvételük hatékony legyen.

Egyesült Királyság: egy megvalósult nyugat-skóciai partnerség

E partnerség alátámasztja a nyugat-skóciai gazdasági és szociális fellendülést célzó erőfeszítéseket. A nyomon követési bizottságon kívül a partnerek aktív szerepet vállalnak az összes olyan konzultatív csoportban és műveleti szervben, melyek elemzik a jelentkezési iratcsomókat, és ajánlatokat tesznek a projektek kiválasztását illetően. A jelentkezéseknek az említett fórumokon történő felülvizsgálata egyúttal módszer arra is, hogy valódi egyensúlyt teremtsenek az objektív kiválasztási ismérvek, valamint az egyének kompetenciái és ismeretei között. Általánosítva: ez a lépés elkerülhetővé teszi két munkakör egyidejű betöltését, elősegíti a jobb megértést és a jobb munkakapcsolatokat a régió intézményei között.

Elsajátítási ciklus és tapasztalatcsere

Végezetül el kell mondani, hogy egy adott program kezelésének hatékonysága az elsajátítási folyamatból, valamint a rendszerek és procedúrák megfelelő kialakításából fakad. Az országos és a regionális programkezelő hatóságok a programkészítés minden egyes szakaszában tapasztalatokra tesznek szert, a fejlődés valóságos „elsajátítási ciklusán” mennek keresztül.

A bevált gyakorlatok megjelenésének másik fontos tényezője az intézményi környezet stabilitása volt, mely lehetővé tette az alapok bevezetésekor történő újításokat és kísérleteket. Ugyanakkor, a közös nemzetközi szabályozó keret elősegítette egy határokon átívelő hálózat kialakítását, ami a lehetőségek kiszélesedésével és a bevált gyakorlatok cseréjének megkönnyítésével járt.

A strukturális alapok programkezelésének javítása tapasztalatcsere révén: IQ-Net

Az IQ-Net jó példa a határokon átívelő programkezelési együttműködésre. Ez a gyakorlati szakemberekből álló hálózat – melyet tíz tagország 1. és 2. célkitűzési programkezelő illetékeseiből hoztak létre – az alkalmazott kutatásokra és a strukturális alapok programkezelési szakterületére vonatkozó tapasztalatcsere előmozdítását célozza. E cikk is számos IQ-Net esettanulmányt használt forrásanyagként.

További információkat a következő internetcímen talál: <http://www.eprc.strath.ac.uk/iqnet/>

A strukturális alapok félideji kiértékelése

A tagországokban folytatódik a kiértékelés

Az eredmények összegezésére és a bevált, jövőben is jól használható gyakorlat kidolgozására a Regionális Politikai Főigazgatóság elemezte a félidejénél járó, az 1. és 2. célkitűzés alá tartozó programok kiértékelőit⁽¹⁾.

A felelős irányító hatóságok és az Európai Bizottság közötti partnerségben végzett, az összes strukturális alapra vonatkozó félideji kiértékelések 2003 végén fejeződtek be. Mindez egyúttal a programok félideji felülvizsgálatához és a teljesítménytartalék 2004-es bevezetéséhez vezetett (lásd a cikket).

Minőség

Általában véve, ezek a kiértékelések jobb minőségűek, mint amelyek a strukturális alapok esetében a múltban készültek. Több esetben is kiváló példát szolgáltattak a bevált gyakorlatokra. A jelen pénzügyi év során több forrást utaltak ki (több mint 35 millió eurót az 1. és 2. célkitűzés régiói számára), így módon az eljárás, valamint a régiók keretén belüli és a Bizottsággal kötött partnerség hatékonysága kihatott a munka minőségére is.

A kiértékelésekben a leggyakoribb felismert gyengébb pontok főként a következőkhöz kapcsolódtak: a kiszabott merev határidőkhöz (néhány később befejezett programnak még csekély mértékű kiértékelhető tevékenysége van), a kiértékelések komplexitásához (nyolc kérdés minden egyes intézkedés és prioritás számára) és bizonyos esetekben a metodológiai problémákhoz (az előzetes kutatás hiánya, az elemzés felületessége).

A kiértékelések eredményei

Nehéz feladat szintetizálni ennyi szerteágazó program eredményeit, de a kiértékelésekből kiindulva a következő általános következtetéseket lehet levonni:

- > A kiértékelő személyek majdnem minden esetben arra a következtetésre jutottak, hogy a programok **stratégiaiá továbbra is megfelelőek**.
- > Gyakran **túl korainak** bizonyult a programok **hatékonyságának** kiértékelése, annak fényében, hogy ez utóbbiak lassan vagy túl későn indultak be. Ami pedig a nyomon követési berendezkedést illeti, a rendszer sokszor képtelennek bizonyult a mutatók és a célok újbóli meghatározására.
- > Ugyanígy, nagyon gyakran **túl korainak** bizonyult a programok **hatásának** kiértékelése, még akkor is, ha egyes esetekben a bevezetés első éveiben a kiértékelő személyek a célok átértékelését javasolták. A nagy közösségi támogatásoknál használt makrogazdasági modell azt sugallja, hogy a programok **jó úton járnak** általános célkitűzéseik **teljesítésében**.

Az intarzia művészete, melyet Wales (Egyesült Királyság) regionális technológiai tervének keretében támogatnak, és az ERFA társfinanszíroz

- > A hatékonyságot leggyakrabban a pénzösszegek abszorpciójában és nem a végrehajtás vagy eredmény költségeiben mérték. Az $n+2$ ⁽²⁾ szabály elvárásai oda vezettek, hogy a **pénzösszegek abszorpciójánál jelentős mértékű javulás mutatkozott** a múlthoz viszonyítva.
- > A kiértékelések jelzik, hogy sürgősen **javítani kell a célkitűzések számszerűsítésén**.
- > A **bevezetési procedúrákat** a szabályozásoknak megfelelőnek találták, és a múlthoz képest **érezhető a javulás**.

Annak ellenére, hogy a félideji kiértékelések nem a strukturális alapok lisszaboni prioritásokhoz való hozzájárulását hivatottak elemezni, néhány eredmény már e vonatkozásban is felismerhető:

- > Ami a **szállítást és a hozzáférhetőséget** illeti, a kiértékelések jelentős haladást mutattak a nagy közúti és vasúti projektek terén. A kikötők, a repülőterek és a tömegközlekedés helyi kezdeményezései fejlődést mutatnak, még ha ez gyakran lassúbb ritmusban történik is.
- > A strukturális alapok részt vesznek a **tudásalapú gazdaságban**, anyagi támogatást nyújtva a kutatóintézetek és a vállalatok közötti együttműködésnek, a vállalati és a kutatóközponti kommunikációs hálózatoknak, a szélessávhoz való hozzáférésnek, a regionális újtási stratégiáknak, a kutatók képzésének, valamint az alkalmazott kutatási projekteknek. Mindezekkel számos újdonságszámba menő kezdeményezést és megközelítést támogatnak, de egyesek életbe léptetése több időt igényel, mint másoké.

⁽¹⁾ The Mid Term Evaluation in Objective 1 and 2 Regions – Growing Evaluation Capacity, 2004. november. A cikk a következő címen érhető el: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/evaluation/tech_en.htm

⁽²⁾ E szabály szerint egy alapokkal társfinanszírozott program éves pénzalapját a vállalatot követő második év vége előtt el kell költeni (az „n” a vállalat évét jelenti), mivel a felhasználatlan kölcsönöket kivétel nélkül, automatikusan törlik.

Salzburg (Ausztria): a Frau und Arbeit (Nő és Munka) Egyesület támogatja azokat a nőket, akik saját vállalkozásba szeretnének kezdeni

- > A **vállalkozási képességet** ipari parkok és tanácsadó szolgálatok, a kockázati tőke számára létrehozott speciális pénzalapok, valamint az újító szellemű kis- vagy nagyvállalatoknak biztosított kezdeti („start-up”) támogatások egyaránt segítik. Számos ilyen beavatkozást éppen az irántuk mutakozó igény hívott életre, és ha fejlődésük lassúbb az előirányzottól, ez azt jelenti, hogy szoros kapcsolatban állnak azzal az általános gazdasági lelassulással, amely a programok első éveit jellemezte.
- > A **szociális beilleszkedés** elősegítése az 1. és 2. célkitűzés programjainak másik jelentős dimenziója. A legtöbb kiértékelés azt mutatja, hogy e terület teljesítménye kielégítő, sőt jobb az előrejelzéseknél. Az integrált akciók tűnnek a leghatékonyabbaknak, még ha ezek több anyagi forrást is követelnek.
- > A **környezet** a strukturális alapok horizontális prioritása. A kiértékelések utalnak e prioritás gyakorlati integrálásának módjára és a **fenntartható fejlődés** helyére a programokban. A strukturális alapok közvetlen környezetvédelmi akciókat is támogatnak, ideértve az ipartelepek szanálását, az újra felhasználható energiaforrások létrehozását, az ivóvízhez való hozzájutást, a szennyvizek és a hulladékok kezelését, valamint a védett övezetek létrehozását. Általában véve, a klasszikusabb típusú projektek az előrejelzések szerint haladnak, míg az újító szellemű intézkedések beindulásához több idő szükséges.

A kiértékelések felhasználása

Mindezeket az eredményeket elsősorban a programok félideji felülvizsgálatára és átalakítására használták. A kiértékeléseket főleg a programirányító illetékesek, a nyomon követési bizottságok és a bevezetési struktúrák használták fel. Az 1. célkitűzés azon régióiban, ahol a strukturális alapok jelenléte jól látható, a kiértékelések nyilvános vitákhoz vezettek az illetékesek között és a médiákban.

A kiértékeléseknek számottevő hatása volt a bevezetési módok tökéletesítésére, főleg ami a mutatók kiválasztásának hangsúlyozottabb voltát, a horizontális prioritások fokozottabb figyelembevételét és a projektek kiválasztási ismérveinek tökéletesítését illeti. A programok pénzalapjainak szétosztására vonatkozó módosításokat az illető programok abszorpciós kapacitása diktálta, de a határozatok meghozatalában a kiértékelések is szerepet játszottak.

Két kulcselem befolyásolta a félideji kiértékelések felhasználását:

- > a **kiértékelések minősége**: a jobb minőségű, a pontosan meghatározott metodológiát használó, az eredményeket világosan ismertető és konkrét javaslatokhoz vezető kiértékelések felhasználása elsőbbséget élvezett;
- > a **kiértékelés irányításában aktív szerepet vállaló partnerek**: a kiértékeléseket gyakrabban használták, amikor a programirányító illetékesek és a nyomon követési bizottság érdeklődést mutatott az eredmények iránt, és amikor az említettek részt vettek az eljárásban, párbeszédet folytatva a kiértékelő személyekkel, az illetők függetlenségének szigorú tiszteletben tartásával.

Növekvő kiértékelési képesség

A Bizottság úgy véli, hogy a félideji kiértékelés a strukturális alapok adminisztrálásáért felelős személyek és a kiértékelő személyek javuló kiértékelési kompetenciájáról árulkodik. A kibővített Unióban immár e tapasztalat hasznosításáról és a kiértékelési képességek megerősítéséről van szó. A jövőben mindinkább a szükségletek irányába tartó kiértékelés válik fontossá, az illetékes programkezelőknek és a nyomon követési bizottságoknak inkább azon területek felkutatásában kell felelősséget vállalniuk, ahol a kiértékelés hozzáadott értéket generál. Ily módon a kiértékelés egy jobban integrált irányító eszközzé válik, és hozzájárul majd a programok teljesítményének javulásához.

Bővebb információk: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/evaluation/tech_en.htm

Wales: amikor a kiértékelés javítja az adminisztratív módszereket

Az előző programok tapasztalata azt mutatja, hogy meg kellene erősíteni a nyomon követési és kiértékelési rendelkezéseket. Wales ezentúl ezt az elvet fogja alkalmazni mind a bevezetésnél, mind a kapott eredményeknél, hogy ezáltal maximalizálhassa a lehetőségeket és a strukturális alapok hatását.

A megfelelő projektek sikerének biztosítása a bevezető lépés legfőbb célkitűzése. Wales már a folyamat kezdetén szilárd kiértékelési és nyomon követési berendezkedést léptetett életbe.

A félideji kiértékelés igazolta, hogy ezt a megközelítést ki kell egészíteni a projektek készítőivel történő rendszeres kapcsolattartással és az eljárások harmonizálásával. A jelentkezési módok fokozottabb „üggyfél-orientált” irányt, a projektek készítői pedig segítséget kaptak. Egy friss ügyfél-elégedettségi anket igazolta, hogy a procedúrák egyszerűsítése és az „üggyfél-orientált” megközelítés eredményhez vezet.

A transzverzális témák kiértékelése (foglalkoztatás, esélyegyenlőség, környezet stb.) is erősödött, a projektek kiválasztási szakaszától kezdve, egészen a nyomon követésig és a helyes munkamódszerek azonosításáig. Ekképp, már az iratcsomók letétele után a transzverzális témák szakértői csapata azon dolgozik a jelentkezővel, hogy e témákat beépítse az illető projektbe.

Azok a projektek, amelyek különleges hangsúlyt fektetnek a transzverzális témákra, már az elején hasznát hajtának a bevált gyakorlatoknak. Jó példa erre az eljárásra a „Genesis” projekt. Ez lényegében a gyermekfelügyelettel foglalkozó szolgáltatások támogatása a munkát vagy képzést ohajtó nők számára, ami a nők gazdasági tevékenységét és a beavatkozási övezet fennállítását is szolgálja. A projekt használatát egy szocio-professzionális szolgáltatáshoz is hozzájutnak. A bevált gyakorlatként elkönyvelt projekt most Wales más övezeteiben is bevezetésre kerül.

Elérhetőség: enquiries-wefo@wales.gsi.gov.uk

A teljesítmény díjazása

A „teljesítménytartalék” a 2000–2006-os időszak találmánya: a tagországoknak kiutalt strukturális alapok pénzüsszegének 4%-át félretették a programkészítés elején, hogy később kiutalhassák a félidőben sikeresnek vélt programoknak.

Most történt először, hogy a strukturális alapok pénzbeli juttatásait a programok teljesítményéhez kössék. Ezt a 8 milliárd eurót kitevő teljesítménytartalékot az Európai Bizottság 2004. március 23-án szabadította fel.

Milyen egy „sikeres” program?

A strukturális alapok szabályzata ⁽¹⁾ előírja, hogy a Bizottsággal folyamatosan egyeztető tagországoknak a hatékonyságot, a megfelelő kezelést és a pénzügyi bevezetést mérő, korlátozott számú nyomon követési mutató alapján kell kiértékelniük programjaik teljesítményét. A hatékonyságot illetően, a tagországok találtak néhány végrehajtási és eredményességi mutatót, és meghatározták a félideji teljesítmény céljait. A pénzügyi és a kezelési ismérvek a legtöbb tagország számára közősek: ezek olyan mutatókat és célokat tartalmaznak, amelyek a projektek nyomon követésével, kiértékelésével, ellenőrzésével, valamint a pénzalapok abszorpciójával kapcsolatosak.

2003 végén a tagországok kiértékeltek programjaik teljesítményét, és a Bizottság elé terjesztették a források elosztására vonatkozó javaslatukat. A rövid időszak alatt a kiutalandó összegekről lefolytatott heves viták megállapodásokat eredményeztek. A Bizottság ragaszkodott hozzá, hogy a kiutaláskor tartsák tiszteltben az átláthatóság és az igazságosság elveit, és feleljenek meg az objektíven mérhető teljesítményeknek. A legtöbb esetben a Bizottság elfogadta a tagországok javaslatait. Egyes esetekben további magyarázatot kérték a felhasznált módszerről, noha a tagországokkal folytatott tanácskozások néhány iratcsomó esetén a programoknak szétosztott összegek módosításához vezettek.

A források kiutalása

Összességében, az 1. és 2. célkitűzési programok több mint 90%-a megkapta részesedését a teljesítménytartalékból, ami nemcsak a strukturális alapok bevezetésének sikerét bizonyítja, hanem a programok teljesítményének jelentős javulását is az előző programkészítési időszakokhoz képest.

- Az 1. célkitűzés alá tartozó programok majdnem 80%-a megkapta részesedését a tartalékból, egyesek eredeti portfóliójuk kevesebb mint 4%-ért, mások többért. Görögország tette a legszigorúbb javaslatokat, 10 program kizárásával, míg Spanyolországban, Írországban és Portugáliában egyes programok semmit sem kaptak. Görögországban a teljesítménytartalék kiutalásának határértéke a vállalatok összességének 1,3 és 16,9%-a között mozgott, míg Olaszországban 2,3 és 7,2% között változott. Írországban a juttatások egyetlen programot érintettek (Gazdasági és szociális infrastruktúra).
- A 2. célkitűzés alá tartozó összes program – köztük néhány műszaki segítségnyújtási program – részese-

dést kapott a tartalékból. Itt a juttatások határértékei sokkal szorosabbak, mivel a programok célkitűzéseinek teljesítésében elért jó teljesítményt tükrözik. A leglazább határértékek Franciaországban észlelhetők, ahol a juttatások a vállalatok 2 és 6,5%-a között, és Angliában, ahol ezek 4,02 és 5,96%-a között mozognak.

A programkezelés bevált gyakorlatainak díjazása

A források elosztása csak egyik vetülete a kérdésnek. Az a tény, hogy ennyi program kap juttatást, nem csupán azt tükrözi, hogy ezek elérték céljaikat, hanem azt is bizonyítja, hogy az EU-s régiók nagyobb hozzájárulást tettek a strukturális alapok kezelésében. A pénzügyi juttatások összekapcsolása a megfelelő projektkezelés ismerveivel pozitív hatással volt a pénzalapok abszorpciójára, a projektek kiválasztására, a nyomon követésre, a kiértékelésre és a pénzügyi ellenőrzésre.

Az eszköz első mérlege

A Bizottság elemezte a teljesítménytartalék első bevezetését az 1. és 2. célkitűzés ⁽²⁾ régióiban. A felhasznált három (hatékonysággal, pénzügyi teljesítménnyel és kezeléssel összefüggő) mutatóból a hatékonysági mutatók megfelelő azonosítása és a célok kitűzésének nehézsége hátráltatta időnként a programok teljesítményének e kritériumokból kiinduló kiértékelését. Az elmúlt időszakhoz viszonyított jobb pénzügyi teljesítmény és magasabb kiadás főleg az $n+2$ -es szabálynak köszönhető. Az elemzés általános következtetése az, hogy a kezelési ismérvek voltak a leghatékonyabbak, és ezek pozitívan befolyásolták a programok teljesítményét is.

A társadalmi-gazdasági fejlődés kiértékelése

Nemrég az Európai Bizottság az interneten angolul megjelentette a társadalmi-gazdasági fejlődés kiértékelésének új útmutatóját. Ez a szabad hozzáférésű és felhasználású eszköz a MEANS program tapasztalatain alapul, és a kiértékelési metodológiára összpontosít. A felelősök az útmutató rendszeres frissítésére és a weblap egy részének interaktívra tételére készülnek, hogy elősegítsék a kiértékelő személyek és a kiértékeléseket megrendelők közötti tapasztalatok és helyes munkamódszerek cseréjét. <http://www.evaled.info>

A liège-i (Belgium) új TGV-vasútállomás körül az EU különféle átcsoportosító gazdasági intézkedéseket társfinanszírozott

⁽¹⁾ Az 1999. június 21-i 1260/1999/EK tanácsi rendelet strukturális alapokra vonatkozó 44. cikke.

⁽²⁾ Report on the Performance Reserve and Mid Term Evaluation in Objective 1 and 2 Regions, 2004. július 27. A következő címen érhető el: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/evaluation/tech_en.htm

Östra Mellansverige (Svédország)

A fenntartható projektek érdekében

Fredrik Eliasson, Örebro megye tanácsa, a 2. célkitűzés alá tartozó program Kelet-Svédország számára

A 2. célkitűzés alá tartozó program 5 évvel ezelőtti elindítása óta változtatnunk kellett a környezetvédelem nagyságrendjén, a férfiak és a nők közötti egyenlőségen és a bevándorlók társadalmi beilleszkedésén. Ezek a kérdések a program „horizontális” összetevői. Más szóval: minden finanszírozott projektnek integrálnia kell ezeket a kérdéseket célkitűzéseibe és tevékenységeibe.

A program félideji kiértékelése arról árulkodik, hogy ezeket a horizontális prioritásokat sokszor rosszul integrálták a projektekbe, ellentétben a növekedési célkitűzésekkel, amelyeket megfelelő módon vettek figyelembe. Általában véve, könnyű olyan projekteket találni, amelyek környezetvédelemmel, a férfiak és a nők közötti egyenlőséggel vagy a társadalmi beilleszkedéssel foglalkoznak, de sokkal nehezebbnek bizonyul olyan, gazdasági fejlődéssel foglalkozó, jó projektekre bukkanni, ahol ezek a témák az aktuális tevékenységek részét képezik.

Úgy gondoljuk, hogy a horizontális prioritások ilyeszerű mellőzésének okait négy elemben kell keresni: e prioritások státusza; az e tematikával foglalkozó ismeretek és információk; ezek beépítése a projektbe; felületes meghatározásuk. Ezek tehát azok az elemek, amelyekre erőfeszítéseink irányulnak.

> A horizontális prioritások státuszának javítása

A probléma elsődleges oka abban keresendő, hogy a horizontális prioritásoknak gyakran alacsonyabb státuszt biztosítanak, mint a projekt globális célkitűzésének, ismervén annak közvetlen hozzájárulását a fejlődéshez. Programkezelési szakértőként úgy véljük, hogy fontos e kérdések privilegiált kezelése. Sőt, az üzenetovábbításról is gondoskodni kell. Kiértékelési eljárásaink különleges figyelmet fognak szentelni ezután azoknak a projekteknek, amelyek ténylegesen ügyelnek a horizontális prioritásokra. Azok a projektek, amelyek nem terveznek aktív hozzájárulást legalább egy ilyen prioritáshoz, többé nem kaphatnak finanszírozást.

> Az ismeretek és az információk tökéletesítése

A környezet, a férfiak és nők egyenlősége vagy a társadalmi beilleszkedés terén nehéz megfelelő határozatokat hozni szakismeretek hiányában. Ezért történt, hogy a 2. célkitűzés kelet-svédországi programkezelőit (akárcsak a legtöbb strukturális alappal kapcsolatos svéd program esetén) beavatták ezekbe a tematikákba. A cél az, hogy minden programkezelő képes legyen konkrét megoldásokat javasolni a programok elkészítőinek. Mi egyébként egy olyan kalauzt dolgoztunk ki a számukra, mely

egyszerű szavakkal elmagyarázza a horizontális prioritások beépítését mindennapi munkájukba.

> A horizontális prioritások már indulástól történő beépítése

Több projekt a horizontális prioritásokat csak tevékenysége beprogramozásának utolsó szakaszaiban veszi figyelembe, ami gyakran mesterséges vagy alkalmatlan intézkedéseket eredményez. A programozás ennnyire késői szakaszában valójában nemigen marad hely e prioritások természetes integrálására. E helyzet elkerülése végett ezt a kérdést a hasznélvezővel való első kapcsolatfelvételtől már szóvá tesszük.

> A prioritások részletes és pontos meghatározása

Végül is arról van szó, hogy ugyanakkora fontosságot kell tulajdonítani a horizontális prioritásoknak, mint a program többi prioritásainak. Az e téren szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy határozott igény mutatkozik a horizontális prioritások kifejezett beírására a projektek tervébe. A prioritások pontos meghatározása leegyszerűsíti a célkitűzések végrehajtásának nyomon követését, és lehetővé teszi, hogy igényesebbek legyünk. Természetesen elkerüljük, hogy ezt az igényességet a projekt lefolytatásának akadályaként érzékeljék. A hasznélvezőnek lehetővé kell tenni, hogy lemérhesse az általa figyelembe vett horizontális prioritások hozzájárulását régiója fejlődéséhez és növekedéséhez.

> Fenntartható fejlődés és jól értelmezett érdek

Észrevehetővé vált, hogy a növekedési célkitűzés mind jobban közeledik a környezetvédelmi célkitűzéshez. Amennyiben általánosan elfogadott tény, hogy a gazdasági növekedés a lehető legkisebb negatív hatással kell járjon a környezetre, mi ennél is tovább szeretnénk lépni, és az a célunk, hogy a környezettel való törődésben a hasznélvezők a tevékenységeiket előmozdító forrást lássák. Ami pedig a környezetkárosító projekteket illeti, ezeknek semmilyen finanszírozást nem kellene kapniuk, mert egész egyszerűen ártanak a hosszú távú fejlődésnek.

A horizontális prioritásokkal kapcsolatos megközelítésünk eredményes lesz-e vagy sem? Mi azt reméljük, hogy a következő kiértékelések bizonyítani fogják, hogy a bevándorlók nagyobb szerepet kaptak a programban, hogy a környezetvédelmi elvárásokat a hasznélvezők a gazdasági fejlődés tényezőjeként fogják érzékelni, és hogy annyi nő vesz részt a projektekben, mint férfi. Mindjárt az elején észrevehető, hogy a strukturális alapok támogatásával létrehozott vállalatok vezető pozícióiban lévő nők számaránya sokkal magasabb, mint az illető ágazat más vállalataiban. De ezt egyelőre még nem merném a horizontális prioritásoknak köszönhető helyes munkamódszerek számlájára írni.

Elérhetőség: Fredrik.Eliasson@t.lst.se

A „Formák háza” felépítésekor csak ökológikus anyagokat használtak

NÉMETORSZÁG

Egy „elektronikus komornyik” a sachsen-anhalti strukturális alapok számára

Összköltség: 300 000 EUR
EU-hozzájárulás: 300 000 EUR

„A Sachsen-Anhalt szövetségi állam számára készített »ef-REporter« kezelési rendszer az információk elektronikus úton való továbbítása mellett a pénzügyi támogatások eszközeit is irányítani tudja, és nyomon tudja követni a projekteket az operatív programok kezelésének minden szakaszában. Ez az eszköz lehetővé teszi az információcserét, és olyan különféle modulokat tartalmaz, amelyek megfelelnek a projekt továbblépési szakaszainak, mint amilyen a kérés feldolgozása, pénzügyi terv, a kiértékeléshez szükséges adatok beépítése. A bevezető fázis befejezése után, az efREportert jelenleg teljes gőzzel használják Sachsen-Anhalt szövetségi államban. Ezt a más európai régiókba is áttelepíthető rendszert néhány német szövetségi állam már a legelején elfogadta, és az 1. célkitűzés szükségletei szerint alakította át.”

Jürgen Biernath, Sachsen-Anhalt pénzügyminisztériuma
biernath@mw.lsa-net.de

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

Creggan Enterprises Ltd

Összköltség: 627 000 EUR
EU-hozzájárulás: 314 000 EUR

„A Creggan Enterprises Ltd (CEL) egy 1994-ben alapított helyi fejlesztési hivatal, amely Creggan szociális-gazdasági fellendítését hivatott támogatni. Creggan Észak-Írország egyik legrégebbi városa, és a régió egyik leghátrányosabb helyzetű településének tartják, mivel sokat szenvedett az északír konfliktus harminc éve során. A CEL megvásárolta egy 1997-ben bezárt üzem épületeit (akkortájt 600 munkahely szűnt meg), melyeknek falai politikai graffitikkel voltak tele. Ahhoz, hogy az új vagy terjeszkedő vállalatoknak helyet tudjon adni, és hogy munkahelyteremtéssel hozzájárulhasson az övezet fellendítési folyamatához, a CEL felújította az épületszerkezeteket.”

Maeve Hamilton, *felelős*
maeve.hamilton@detini.gov.uk

FRANCIAORSZÁG

Nicéphore Cité, a hangok és képek forrás- és csereplatformja

Összköltség: 7 000 000 EUR
EU-hozzájárulás: 3 500 000 EUR

„Burgundia déli részének fellendítéséért a Chalon-sur-Saône-i agglomeráció bizottsága elhatározta, hogy a fotóművészet bölcsőjét képező város kultúráját és hozzáértését a kép-, a hang- és a virtuálisrealitás-technológiák nemzetközi pólusának létrehozására használja fel. A »Nicéphore Cité« létrehozása a digitális technológiák felhasználásának elterjedését célozza, olyan eltérő ágazatokban, mint a mérnöki tudományok (autóipar, repülőipar, nukleáris ipar...), a közvagyon, az építészet, az orvostudomány, az audiovizuális ipar és a videojátékok. A központ nagyszámú tevékenységet összpontosít: ilyen a háromdimenziós képek, a nagy felbontású utómunkák, a videotrükkök, a holografikus filmek, a videofelvételek, a hangfelvételek vagy a képes adatbázis fenntartása és kezelése. A partnerek kiterjedt hálózatára támaszkodó Nicéphore Cité egy teljes ciklust irányít, mely a technológiák átadásának és a vállalatok létrehozásának minden szakaszát érintve, az újítástól a termék kidolgozásáig terjed. Itt nagy figyelmet fordítanak a programkészítők felkutatására is.”

Michel Drouet, *igazgató*
contact@nicephorecite.com (www.nicephorecite.com)

GÖRÖGORSZÁG

Az URBAN megismerését szolgáló vízszámlák

Összköltség: 393 653 EUR
EU-hozzájárulás: 294 240 EUR

„Az URBAN kezelésével megbízott illetékes hatóságok tájékoztatni szerették volna a nagyközönséget a török és bolgár határ közelében lévő Komotiniben elkezdett különféle városfejlesztési projektekről. Ekkor Komotini helyhatóságainak eredeti ötlete támadt: a vízszámlákkal együtt URBAN-szórólapot is kezdtek szétosztani, mely hatékony és gazdaságos módszer a város összes lakójának tájékoztatására. Hozzávetőleg 20 000 darab szórólapot küldtek a városi vízzolgáltató vállalatához, hogy az betege ezeket a 2003. novemberi vízszámlát tartalmazó borítékokba. A Komotiniben élő különféle kultúrközösségeket figyelembe véve, a szórólap két verzióban készült: az egyik teljesen görögül, a másik pedig három nyelven (görög, török és orosz).”

Kiki Manola, az URBAN kezelésével megbízott illetékes görög hatóság igazgatónöje
urbansite@mou.gr

Cseh Köztársaság, Magyarország, Lengyelország, Szlovákia

A „visegrádi csoport” országai együttműködnek a kiértékelésben

Eva Pišová, a strukturális alapokat kiértékelő cseh egység igazgatónője, **David Grolig** és **Michal Kokeš** projektvezetők

A Cseh Köztársaság belépése az Európai Unióba nemcsak az állampolgárok számára jelentett történelmi eseményt, hanem az államhatalmi szervek számára is, mivel azoknak egy új adminisztratív kultúrát kellett elsajátítaniuk. Ebben a kontextusban került sor a strukturális alapokat kiértékelő cseh egység 2003. december 1-ji létrehozására.

Az egységnek nagyon gyorsan ki kellett dolgoznia egy kiértékelési tervet, mely elég nehéznek bizonyult, mivel teljesen új gyakorlatot jelentett az ügyben érintettek számára. Az utóbbiak nem számíthattak hasonló méretű országnak már előzőleg kidolgozott és azonos társadalmi-gazdasági célkitűzésekre választ adó modelljére. Szoros együttműködésben a régebbi tagországok szakértőivel, a Regionális Politikai Főigazgatóság képviselőivel és a munkamegosztásból származó egyéb partnerekkel egy kiértékelési know-how-t lehetett elindítani.

A „visegrádi csoport” többi országa (Magyarország, Lengyelország és Szlovákia) többé-kevésbé ugyanabban a helyzetben van, mint a Cseh Köztársaság. Történelmileg, ezek az országok ugyanahhoz a civilizációhoz tartoznak, ugyanazokon a kulturális gyökereken osztoznak, és hasonló gazdasági fejlettséggel rendelkeznek. A többi új tagországhoz képest, amelyek az egyedi programozási dokumentumot részesítették előnyben, a fenti államok a strukturális alapok kezelésének több működési programot tartalmazó közösségi támogatási keretét választották.

2004 szeptembere óta a cseh kiértékelő egység együttműködik a visegrádi csoport országainak társszervezeteivel. Az első munkaülés 2004. december 2-án és 3-án volt Közép-Magyarországon, Valticében (Cseh Köztársaság), ami egyben kiértékelő egységünk 1. évfordulóját is jelentette. Ezen részt vettek az Európai Bizottság Regionális Politikai és Foglalkoztatási Főigazga-

tóságainak képviselői is. A Bizottság 2007–2013-ra vonatkozó javaslatai mellett, a kiértékelés megszervezését, a kiértékelő terv megfogalmazását, a felmerült kockázatokat és problémákat, valamint a visegrádi csoport országai közötti, a kiértékelésre vonatkozó együttműködési lehetőségek témáit is megvitatták.

Ez az első ülés bebizonyította, hogy a visegrádi csoport teljesen tisztában van a kiértékelés fontosságával. A tevékenységek pillanatnyilag legfőképpen a kompetenciák fejlesztésére irányulnak. Az első kiértékelési, illetve a kiértékelőképesség fejlesztését célzó projektek már beindultak az illető négy országban. A résztvevők felvetették egyes kiértékeléssel kapcsolatos tevékenységek közös finanszírozási lehetőségét, a programokban előirányzott „Műszaki segítség” elnevezésű intézkedés révén.

Nagyjából három projekt kategóriát lehet megkülönböztetni: a jelenlegi programkészítési periódusbelieket, a 2007–2013-as programkészítési periódus előkészítőket és a kiértékelési képességek fejlesztésének céljából készülőket. Ez utóbbiak a legelőrehaladottabbak.

A kiértékelő egységek elismerik, hogy a belső vagy külső, hozzáértő humán erőforrások megtalálásának képtelensége árthat a kiértékelési eljárás sikerének. További jelentős kockázatot jelenthet a kiértékelések végrehajtásának késése, a nyomon követési adatok elégtelensége vagy az illetékes fél szolgáltatásainak alacsony színvonala.

Következésképp, elhatároztuk, hogy együttműködünk a minőségi kiértékelőképesség kifejlesztésében, a kiértékelések megfelelő megtervezésében, és megteremtjük a nyomon követési rendszerek összekapcsolását. A többi együttműködési tevékenység a projektek bevezetésének információ- és tapasztalatcseréjére, a kiértékelési módszerekre és azok ismerveinek a meghatározására irányul. A kiértékelő egységek megegyeztek abban, hogy a munkamódszerek javítása végett megosztják egymással a kiértékelési projektekre vonatkozó jó és rossz példákat.

A következő ülés előkészítését a lengyel kiértékelő egység képviselőire bízta.

Elérhetőség: Eva.Pisova@mmr.cz;
David.Grolig@mmr.cz

A valticei munka-
ülés résztvevői

Az európai támogatások hatásának optimalizálása

Ír receptek

Az európai támogatások által teremtett lehetőségek legmegfelelőbb felhasználásával harminc év után az Unió egyik legvirágzóbb tagállamává lépett elő az az ország, amelyet 1973-as belépése pillanatában még az Európai Közösség legszegényebb tagjának tartottak. De mi hozta annyira lendületbe az íreket? Milyen „tippeket” adhatnak az új tagországoknak? Válogatás a legjobb gyakorlatokból.

Az M1-es autópálya elérte a Broadmeadow torkolatát

A Dublinon áthaladó külföldi látogató azt hiszi, hogy visszatért a „dicsőséges harmincas” évekbe. Főleg két dolog nagyon szembeszökő: a járdán egymást taposó gyalogosok százainak fiatalsága és az ír főváros eget teletűzdelő emelődaruk száma. Ha pedig autós, akkor egy harmadik észrevétele is lesz: a forgalom lassúsága, amely elsősorban a város krónikus telítettségének és nem a nyugodt ír autóvezetőknek köszönhető.

Írország többé már nem az a békés kert Európa szélén, amelyet kizárólag a felüdülésért látogatnánk meg. A szórakozott és méla tekintettel sétáló turistát és a birkanyájjal eltorlaszolt kis utat ábrázoló képeslap már a múlté, kivéve talán néhány eldugott falusi települést. A mai Írország mindenhol, még a Dublinnál kevésbé favorizált nyugati országrészekben és a határvidékeken is egy nagy építőtelephez hasonlít, egy pezsgő országhoz, mely útjai, elszállásolási lehetőségei és szolgáltatásai minőségének javításával van elfoglalva... S mindez az európai pénzalapok segítségével...

Hatékonyság és hatások

„2000 és 2006 között 75 ERFA-projektet, 4 Kohéziós Alap-projektet, 7 transzeurópai szállítási projektet (TEN-T) és 3 INTERREG IIIA projektet kezdtek el az ország egész területén”, részletezi Lillian Butler, a National Roads Authority, vagyis az ír hidak és utak közösségi alapjainak adminisztrátora. „Nagy horderejű volt az Egységes Okmány – jelenti ki Jim Higgins, a strukturális alapok és a Kohéziós Alap írországi koordinálója. – Habár ezek távolról sem magyarázzák meg sikerünket, a regionális támogatásoknak mégis úttörő szerepük volt.”

Az, hogy Írország statisztikailag is az Unió egyik leggazdagabb országává vált, többek között azzal magyarázható, hogy képes volt mozgatórugóként használni a neki kiutalt közösségi pénzalapokat: 5,58 milliárd euro 1994 és 1999 között, 4,31 milliárd euro 2000 és 2006 között.

A ringsendi víztisztító üzem belseje

„A számoktól eltekintve, mi egyébként is nagyon sokat tanulunk a strukturális alapok felhasználásakor – folytatja Jim Higgins. – Kezelésük lehetővé tette az országos gyakorlat tökéletesítését, és ami még ennél is fontosabb: a hosszú távú tervezést és a kiértékelést. Ezeket segítség nélkül sajátítottuk el, de mindez több időt is igénybe vehetett volna. Szerencsénk volt, hogy kis ország vagyunk, ahol az adminisztráció az emberek számához mért, és ahol az jól olajozott struktúrákra és informális hálózatokra támaszkodhat. Bizonyos értelemben mindenki ismer mindenkit, és ez megkönnyíti a dolgokat... A költséghatékonyság, a költségek/hatásfok aránya, a működő projektek gyors bevezetésének képessége – ezek számítottak hosszú távon, és ezek nagyon jól is működtek. Jelenleg mi inkább a hatékonysággal törődünk: mekkora a projekt valós hozzáadott értéke az állampolgár vagy a fogyasztó számára?”

A költséghatékonyság diktálta a „Luas” („sebesség” kelta nyelven) megépítését is. Ez Dublin új, ultramodern villamosa, melynek két vonalát, a 9 km-es 2004 júniusában, a 15 km-es pedig 2004 szeptemberében adták át a forgalomnak. „A Luas kimondottan egy strukturáló projekt – erősíti meg Tom Manning, a Railway Procurement Agency, a munkálatokat végrehajtó cég kommunikációs igazgatója. – Napi 50 000 utasával a város tehermentesítéséhez is hozzájárul, és összekapcsolja Dublin különböző tömegközlekedési platformjait: az Északi és a Déli pályaudvart, a DART külvárosi vonatokat, a főbb autóbuszvonalakat. A villamos a város felélénkítésében is szerepet játszik:

üzembe helyezése óta az útvonala mentén sorakozó kereskedelmi egységek vevőinek száma 75%-kal nőtt, míg az útvonalához közel eső épületek értéke három hónap alatt 15%-kal emelkedett. Am a hátrányos helyzetű lakosság is megtalálja a számításait: az addig rossz tömegközlekedési összeköttetéssel rendelkező szociális városnegyedek most közvetlen kapcsolatban állnak a városközponttal.” A befektetés költsége: 775 millió euro, amelyből 80 millió az ERFA-tól származik. „A 10%-ot csak kissé meghaladó összeg szerénynek tűnhet – állapítja meg Tom –, de Európa hozzájárulása egy olyan jelzés volt, amely biztatást adott, és hihetővé tette a projekt nyereségességét.”

Hatékonyának nevezhető Európa egyik legnagyobb szennyvíztisztító üzemének, a Ringsend Wastewater Treatment Worksnek, vagyis a dublini tengerből vizének megtisztítása céljából épített nagyméretű berendezésnek a 2003-as befejezése is, ami az 1994-ben elkezdett „Dublin Bay Project” eredménye. Egy 300 millió eurós befektetésről van szó, melynek 80%-át a Kohéziós Alap finanszírozta, és amely az öböl túloldalán fekvő suttoni szivattyúállomással való összeköttetést biztosító 10,5 km-es tengerfenék alatti cső lefektetését igényelte. Az üzem 1,7 millió lakosnak megfelelő városi agglomeráció szennyvizét tisztítja.

Óriási méretein és modernítésén kívül, a tisztítóüzem egy „jó” projekt minden jellemvonását magán viseli: műszakilag újító szellemű (ez az egyetlen olyan típusú berendezés e téren, mely egyesíti a hidrolízist a szénnel, ami egy iszapfeldolgozási és hőszárítási eljárás) és rendkívül költséghatékony (10 cent m³-enként; 8 euro személyenként évente), 60%-át biztosítva saját energiaszükségletének. A projektnek ugyanakkor egy erős „transzverzális” környezetvédelmi dimenziója is van: egy 2 hektáros pázsitzönyeget is kialakítottak azon barna vadlibák számára, amelyek Ringsendnél szoktak pihenőt tartani. Becsült adatok alapján, az üzem az öböl szennyezéseinek 75%-át felszippantja, és mivel Dublin azon ritka fővárosok egyike, amelynek tengerpartjai vannak, a főváros azt reméli, hogy 2005 nyarára megkapja a fürdésre alkalmas vizek európai tanúsítványát.

A lakosság bevonása a projektekbe

„Tevékenységei természetét és a lakott területekhez való közelségét illetően, egy ilyen projekt irányítása nem könnyű feladat – jelenti ki Battie White, Dublin városi tanácsának mérnöke és a Dublin Bay Project felügyelője. – Ez okból szeretném felidézni a munkánkat vezérlő két fontos alapelvet: egy állandó »teljesítményértékelést« folytatunk külföldi, angliai és egyesült-államokbeli társszervezeteinkkel. Sőt, a helyi lakosságot már a projekt megfogalmazásába is bevontuk.” Battie tovább magyaráz: „2000-ben összeültünk azokkal a part menti lakosokkal képviselő »helyi összekötő csoportokkal«, amelyek minden hónapban összegyűlnek, hogy tájékozódjanak, és a munkálatokra, majd a működő üzemre vonatkozó véleményüket kifejezzék. A dolog kockázatos volt, de végül bejött: az üzem építése semmilyen ellenállást nem váltott ki a part menti lakosok részéről, sőt még a médiákban sem volt semmilyen negatív reakció.”

A helyi lakosság tájékoztatása alapvető recept Jim McGovern, az északnyugat-írországi West Regional Authority igazgatója számára is. Galway agglomerációban (70 000 lakos) Jim vezette az Írországnak nemrég beszerelt 19 új szélessávú internetes hálózat egyikének a telepítését. „Arról van szó, hogy a vállalatoknak olyan elsőrangú infrastruktúrát tudunk ajánlani,

amelynek ára versenyképes az Írország keleti részén vagy az Egyesült Királyságban tapasztalt árakkal.” Galwayben 57 km-nyi szélessávú kábelt fektettek le, ami 9,9 millió euróba került, de ebből 8 millió eurót az ERFA biztosított. 2003 februárja és 2004 márciusa között – vagyis a munkálatok egész időtartama alatt – a helyi rádióállomás rendszeresen tájékoztatta hallgatóit a projekt előmeneteléről. „Minden hétfőn értesítettük őket az illető hétre beprogramozott munkálatokról. Az újságok segítségével széles körben terjesztettünk egy hálózati térképet. Amikor az emberek tudják például, hogy merre tartunk, utcájuk mikor és mennyi ideig lesz lezárva, akkor ön elérte a projekt nagyfokú elfogadását.”

A Galwayi szélessáv telepítése felgyorsította a többi infrastruktúrát is: „hogyan elkerüljük az utak többszöri feltúrását, mások is kihasználták a létező árkokat, és azokba 23 km-nyi gázvezetéket és 10 km-nyi villamos kábelt fektettek le”. Ebből megtakarítások származtak, amelyek a költségekre is kihatottak. „Egyébként – teszi hozzá Jim –, az ír kormány mind a 19 hálózat számára megvásárolta az optikai szálak kábeleket, ami az előnyösebb árak mellett egy azonos, koherens készterméket jelentett, az ország egész területén. A különböző döntéshozatali szintek közötti megfelelő partnerség nagyon fontos.”

Partnerség

Ez Finbarr Breslin véleménye is: „Kell legyen egy elképzelés, hosszú távon kell gondolkodni, és motivált szereplőkből álló partnerekre kell támaszkodni.” A 80-as években ez a vallásos asszony, Westmeath megye Mullingar kisvárosának néhány családjával együtt, egy női egyesületet hozott létre, amely saját kezébe szeretne venni néhány olyan projektet, amely megfelelne szükségleteiknek. Gyerekfelügyelettel kezdték, mivel ennek hiánya jellemző arra az Írországra, ahol mind több és több nő dolgozik, és az egyetlen szülőből álló családok mind gyakoribbak. Azóta – vagyis az utóbbi 25 évben – a Women's Community Projects (Mullingar) Association töretlenül tükrözi az ír nők helyzetének változásait: az egyesület tanfolyamokat szervez, amelyek az idők folyamán a háziasszonyi neveléstől (1985), a népművészeti és betűvetési oktatáson át (2004), az egyenruhák készítéséig

A mullingari napközi otthon néhány kis „lakója”

(1985–87), titkársági, könyvelési és informatikai tanfolyamokkal folytatva (1997-től), egészen a bevándorló asszonyok angol nyelv-re való megtanításáig (2002-től) terjednek.

Ezeket különféle szociális és szakmai beilleszkedési projektek (melyek társfinanszírozását főleg az EQUAL közösségi kezdeményezés állja) és szomszédsági szolgáltatások (otthoni étkeztetés, pénzügyi tanácsadás) egészítik ki. Az egyesület jelenleg oda jutott, hogy egy csodálatos struktúrát irányíthat, amelyhez napközi, óvoda és kisiskolások felügyelete tartozik. Az 1997-ben elindított projektet az ERFA és az ESZA, valamint tizenöt állami és magánpartner társfinanszírozta, ami Marcella O'Reillyt, az egyesület egyik alkalmazottját a következők kihangsúlyozására készítette: „a komplexitást is tudni kell kezelni, ideértve a pénzügyi manővereket is: a szociális projektek általában nagyszámú beavatkozót és számos finanszírozási forrást megmozgatnak”.

Csoportosítás

A komplexitással való megbirkózás és az elszigeteltség megszüntetése a mintegy hatvan művész és iparművész csoportosító „Leitrim Design House” hálózat két lételeme. Ennek a „csoportosulásnak” a kis turistaváros, Carrick-on-Shannon központjában saját üzlete van. A különféle európai pénzalapoknak és programoknak (EQUAL, PEACE, Interreg...) és a FAS-nak, a képzés országos szervezetének köszönhetően ezek az iparművészek széles skálájú szolgáltatásokhoz (képzés, promóció, értékesítés, cserék, összeköttetések...) és személyre szabott segítséghez jutnak. „Ez kicsit egy futószőnyeghez hasonló – magyarázza Tim Guilbraide projektvezető. – A piac kihívásaival találkozó kiállító nem sok ismeretet hoz magával, de szakmai projektje azután lépésről lépésre bővül, egész addig a napig, amikor már többé nincs szüksége segítségre, és ő maga is képes átadni tapasztalatát a csoportosulás többi tagjának.”

Tim Guilbraide a Leitrim Design House butikban

„Egyazon ágazat szereplőinek csoportosulása faluhelyen nagyon fontos dolog, mert ott a termelők elszigeteltségi tendenciája figyelhető meg – emlékeztet Joe Lowe, az évente 30-35 gazdasági projektet támogató tartomány vállalatainak tanácsa, a Leitrim County Enterprise Board igazgatója. – A »csoportosulás« előmozdítja a cseréket, a tájékoztatást, a vetélkedést.... A kereskedelmi sikerhez szükséges megannyi fontos elem. Úgy véljük, hogy a kézműveshálózat száz munkahely létrejöttét ösztönözte.”

A „csoportosulás” Írorszában többet jelent egy divatos szónál: ez már egy olyan fogalom, mely kinőtte a vállalati keretet ahhoz, hogy általánosan elterjedt és egy adott területet éltető erők összességére alkalmazhatóvá váljon. Carrick-on-Shannon és Boyle között, Key fjordja mentén egy csodálatos arisztokrata birtok terül el, melyet az ír állam 1957-ben megvásárolt, hogy a családi turizmus fénypontjává tegye. A megfelelő befektetések hiánya miatt a hely rangja megfakult, míg végül elavulttá vált. „Megkérdeztük a lakosságot, az egyesületeket, a turisztikai szakembereket, és fókuszcsoportokat hoztunk létre a helyi igények feltérképezésére és a lehető legtöbb ötlet összegyűjtésére e rendkívüli hely kihasználása érdekében”, meséli Neil Armstrong, Roscommon tartomány tanácsának turisztikai igazgatója.

A kollektív tanácskozás eredménye: 2007-ig a Lough Key Forest Park divatos szabadidőközponttá válik, „tevékenységi csoportokra” (sic) osztva, a televízióban látott „The Crystal Maze” (A kristály útvesztő) vagy „Fort Boyard” kalandjáték modelljei alapján. Költség: 8 millió euro, az ERFA részvételével. A várható munkahelyteremtő hatás: kb. tíz teljes munkaidőjű és kb. húsz részleges munkaidőjű állás. „De vigyázat – figyelmeztet Neil –, a legfontosabb az lesz, hogy kiállja az idő próbáját: a turizmusban, akárcsak a többi ágazatban, sokkal könnyebb létrehozni egy attrakciót, mint a végtelenségig fenntartani. Mindenekelőtt állandóan

újítani szükséges, de a modernségtől is ódzkodni kell, mert a technológiák gyorsan elavulnak.”

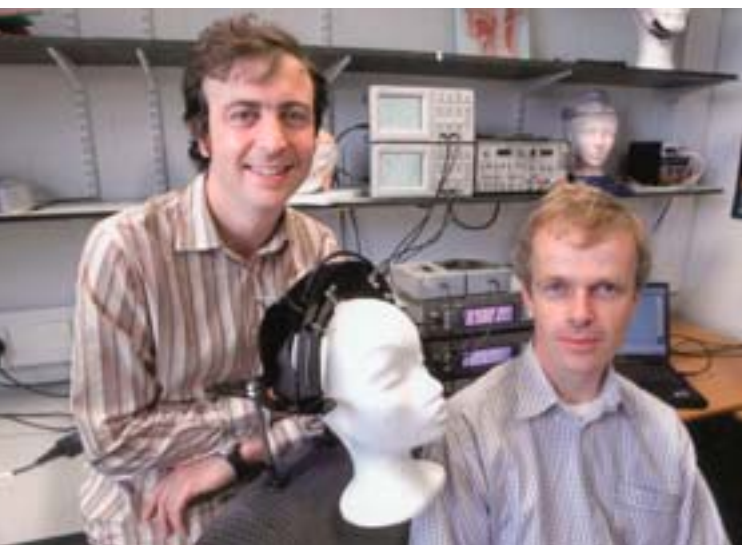
Kutatás és innováció

A termelőközpontok is elavulnak. Annak ellenére, hogy a „kelta tigris” tele van vitalitással (2004-ben a GDP több mint 6%-kal nőtt), bizonyos, Írország sikeréhez hozzájáruló ágazatok kezdik elhagyni az országot, hogy máshová települjenek, pedig az ír nemzetgazdaság nagyon függ a multinacionális vállalatoktól. Következésképp, az ír termelőrendszernek minőségi ugrást kell végrehajtania és a nagyon magas hozzáadott értéket generáló ágazatokra kell koncentrálnia. Itt is, akárcsak Európa más részein, a lisszaboni stratégia teljes erővel érvényesül. „Mindez a mi félre-eső régióinkban is – amely távolról sem ismerte meg a dublini boomot – elkerülhetetlenül az oktatást érinti először”, jelenti ki Constance Hanniffy, az 1. célkitűzés alá tartozó ír régió: Border, Midland & Western (BMW) regionális tanácsának elnöke. „Írország teljesen átveszi Lisszabon szellemiségét – igazolja Gerry Finn és Kieran Moylan, a BMW régió fő- és aligazgatója. – Mi most térünk át a vállalatoknak nyújtott közvetlen támogatásokról a közvetettebbekre, melyek a kutatást és az újító szellemet célozzák.”

Tulajdonképpen 5 év alatt „Európa éltanulója” egész egyserűen megtízszerezte a kutatóknak kiutalt állami pénzalapokat: a 2000 előtti 20 millió eurós éves országos pénzügyi erőfeszítés jelenleg meghaladta a 200 millió eurót. „De 2003-ban mindez a GDP csak 1,12%-át jelentette, és az olyan nagy pénzügyi támogatók nélkül, mint a PRTL (1) vagy az ERFA, a mienkhez hasonló közepes méretű intézményeknek nagyon nehezebb esett volna a kutatótevékenységek bővítése”, foglalja össze Jason Twamley, a Maynooth-i Írországi Nemzeti Egyetem kutatótevékenységeinek dékánja. Az egyetem 2003-ban egy újabb szárnyalással bővült a biológiai tudományok és az elektronikai kar számára. Az infrastruktúra 16,1 millió eurós költségének majdnem egyharmadát az ERFA vállalta magára.

Ezekben az – Európa hosszú távú kohézióját és versenyképességét illetően – bizonytalan időkben, az írországi strukturális alapok koordinátora milyen fontos tanácsot adna az új tagországok társszervezetei vezetőinek? Jim Higgins válasza: „Részesítsék előnyben a közvagyon, a befektetéseket arra a képzésre, oktatásra, kutatásra, infrastruktúrára és szolgáltatásra összpontosítsák, amely a társadalom egészének hasznára válik, és közérdekű. A kizárólag a magánsektornak adott támogatások mozgástere nagyon gyorsan beszűkül.”

Az ír alapkezelő hatóságok 2004 márciusában egy „Guide to the Implementation and Administration of EU Structural and Cohesion Funds in Ireland” (Az írországi strukturális alapok és a Kohéziós Alap bevezetésének és adminisztratív kezelésének útmutatója) elnevezésű kitűnő kiadványt jelentettek meg, mely világos és átfogó szerkesztése révén megkönnyítheti a közösségi pénzalapokkal finanszírozott projektek irányítását. csinfo@csfunits.irlgov.ie

Tomás Ward és Charles Markham az ERFA-támogatásokat kapott maynooth-i egyetemi központ laboratóriumában. A két kutató egy olyan készüléket fejlesztett ki, mely lehetővé teszi az agyi ingerek jelekké való átalakítását

(1) Programme for Research in Third Level Institutions (A harmadfokú intézmények kutatóprogramja).

Vallónia (Belgium)

A bevált kezelési gyakorlat régiók közötti cseréje

Luc Hougardy, a vallon régió miniszteriuma, Európai Programok Igazgatósága

Meg kell állapítanunk, hogy a régiók inkább az elért teljesítményekről, mint a programozási dokumentumok kezelési módjáról beszélnek.

Pedig az európai szabályozásban rögzített elvárásokra e téren adott válaszok a hatékonyság és a hatások szempontjából jelentős mértékben befolyásolják a programok bevezetését. Ezért tűnt annyira érdekesnek az Európa más régióiban már életbe léptetett kezelési, nyomon követési és ellenőrzési rendszerek összekapcsolását célzó kísérlet, amellyel aktiválni lehetne a bevált gyakorlatok cseréjét és a teljesítmények összehasonlítását, és amely lehetővé tenné annak mérlegelését, hogy a felsoroltak milyen mértékben felelnének meg a vallon régióba való átültetésnek.

Ez volt annak a projektnek a tétje, melyet a vallon régió indítványára készített a régió minisztériumához tartozó Európai Programok Igazgatósága, s amely a főleg ERFA-társfinanszírozású programok kezelési, nyomon követési és ellenőrzési rendszereinek életbe léptetésével van megbízva.

Öt másik régió vett részt ebben a cserében, melynek általános megszervezését egy külső konzultánsra bízta, és amelynek a társfinanszírozását a 2. célkitűzés műszaki segítségnyújtásának keretében az ERFA biztosította: a Rhône-Alpes régió (Franciaország), Piemont és Ligúria (Olaszország), Anglia keleti része (Egyesült Királyság) és Maastricht (Hollandia).

A rendszerek összehasonlításából levonható tanulságokon kívül meg kell jegyezni, hogy a látogatások is hozzájárultak a partnereinkkel való közvetlen kapcsolat kialakításához. Így látogatást tehettünk francia (a Rhône-Alpes Régió Regionális Tanácsa és Prefektúrája) és olasz (Piemont Ipari Főosztálya és Ligúria Európai Ügyek Főosztálya) társszervezeteinknél. Emellett nagyon érdekes volt észlelni, hogy a többi régió is legtöbbször ugyanazokba a nehézségekbe ütközik, mint mi.

E csere során világosan látszott, hogy a vallon régióban életbe léptetett rendszereket európai társszervezeteink pozitívan értékelték. Különösképpen a vallon rendszer alábbi két bevált gyakorlatát emelték ki:

> **a kiválasztási folyamat:** a vallon régió a 2. célkitűzés alá tartozó övezetek egyetemi kádereiből és gyároiból egy olyan független akciócsoportot hozott létre, amely javaslatok tételével a projektek kiválasztásában segíti a vallon kormányt, ellenőrizve a projektek megfelelőségét az „Egyedi programozási dokumentumban” meghatározott stratégiáknak;

> a programok nyomon követését biztosító **informatikai rendszer**, amely lehetővé teszi a társfinanszírozású projektek on-line módon történő nyomon követését.

A felsoroltak mellett, úgy tűnt, hogy bizonyos szakterületeken (a kifizető hatóságok, a hirdetésekre vonatkozó éves jelentések, az ellenőrzési szintek átfedései) a vallon régióban életbe léptetett rendszerek a többi régióban kifejlesztett rendszereknél is tovább léptek.

A partnereinknél felfedezhető, a vallon rendszerbe teljesen vagy részlegesen átültethető, legérdekesebb gyakorlatok a következők:

> a piemonti „overbooking” (túljegyzési) rendszer, mely a folyamatban levő programoknak nyújtott országos finanszírozások felhasználásával lehetővé teszi az előirányzott ERFA-költségvetések túllépését, és egy, más projektek felmondásának ellensúlyozását szolgáló tartalék létrehozását. Ennek köszönhetően, az 1994–1999-es programozási időszakban a végső fogyasztási arány 99%-ra emelkedhet. Egy másik érdekes gyakorlat, mely az „n+2” szabály betartásának elmulasztásáért az irodákkal kötött szerződések 2 év utáni felbontásának elkerülését szolgálja, a „Chronoprogramme” (időprogram) nevet viseli. Ez további juttatásokat ad (a beavatkozás arányához mérten) a határidőket betartó projekteknek, vagy épp ellenkezőleg, csökkenti azokat, ha a határidők csúsznak;

> Kelet-Angliában, a **helyi ügynökségek** (Local Area Groups) és az **előmozdítók** használata a kezelők megsegítésében a projektek összeállításakor és nyomon követésekor. A trimesztriális és helyszíni látogatások, melyek a kezelőknek segítséget nyújtanak projektjeik bevezetéséhez, és biztosítják a lefolytatott tevékenységek megfelelő művelési nyomon követését.

Végezetül elmondható: miközben rendkívül sok tapasztalattal gazdagodtunk, nagyon reméljük, hogy a létrejött kapcsolatok hozzásegíthetnek a 2007-2013-as időszak új kezelési és ellenőrzési szabályzatának megfelelő megközelítéséhez. Minden érdekelt régiót felhívunk, vegyenek részt e „cseretőzsdén”, a tökéletesebb programbevezetésből fakadó, egyszerűbb adminisztrációs folyamat érdekében.

Elérhetőség: l.hougardy@mrw.wallonie.be

Tel.: (32)81 33 39 27; Fax: (32) 81 33 37 44

<http://economie.wallonie.be>

(<http://europe.wallonie.be>)

Andalúzia (Spanyolország)

Számottevő együttműködési és koordinációs erőfeszítés minden szereplő részéről

Spanyolország Gazdasági és Pénzügyminisztériuma Közösségi Alapok Főigazgatósága

A támogatás mértékét tekintve, a jelenlegi programozási időszakban Európa egyik legnagyobb és leg­sűrűbben lakott régiója, Andalúzia részesül a legfontosabb strukturális programból. Andalúzia Integrált Operációs Programja, röviden az AIOP (POIA – 1. célkitűzés), 2000–2006-ban 7 840,414 millió eurós támogatást kapott, melynek összköltsége 11 288 millió euro. Miután 2004-ben megkapta a leghatékonyabb intézkedéseknek elkülönített „teljesítménytartalékot”, a támogatás 8186 millió euróra nőtt, 12 026 millió eurós összköltséggel. Az AIOP-ot az államigazgatás különféle szervei és Andalúzia kormánya (*Junta*) felelősségvállalásával indították el.

Néhány szóban mondván: a stratégia a fejlődéshez elengedhetetlen infrastrukturális lemaradások lefaragására törekszik, nagy hangsúlyt fektetve a termelési struktúrákra, a humán erőforrásokra és a foglalkoztatás versenyképességére, fokozott figyelmet szentelve a kutatásnak, a technológiai fejlődésnek és az informatikai társadalomnak.

A félideji kiértékelés igazolja ezt a stratégiát, miként a régió helyzetében sem következett be semmi olyan lényeges változás, amely ennek a felülvizsgálatát követelné. Rendkívüli erőfeszítések történtek az érintett felek – a programozásért felelős hatóságok, helyi hatóságok, gazdasági és társadalmi szereplők – közötti együttműködés és koordináció megteremtéséért. Ez a partnerség egy nagyon jól megfogalmazott programhoz vezetett, amely a többi, már meglévő regionális és országos programmal, az EU prioritásaival, a több régiót lefedő programokkal, a közösségi kezdeményezésekkel és az újító tevékenységekkel is koherens. A kiértékelésből az is kiviláglik, hogy az AIOP rendkívüli módon hozzájárult az andalúziai valós gazdasági konvergenciához.

A strukturális alapok 2000–2006-os szabályzatába beillesztett, a támogatások eredményfüggő kiutalására vonatkozó két rendelkezés hozzájárult a célkitűzések teljesítéséhez: a fent említett „teljesítménytartalék” és az irodákkal való szerződésbontás „n+2”-es szabálya, a két éven belül el nem költött támogatás miatt.

Másrészt, az integrált programok kidolgozása lehetővé tette a programokat koordináló mechanizmusok megerősítését és a legtöbb potenciális szinergia kiaknázását. A nyomon követési és a kiértékelési tevékenységek is javultak. E téren ki kell emelni az „esélyegyenlőségi” prioritás számos intézkedésének nyomon követésénél és a nagy környezetvédelmi infrastrukturális projektek bevezetésénél használt differenciált mutatók intézményesítését. Ez az eredménye annak az előző időszakban végzett jelentős tudatosítási munkának, amelyet a szakava-

tott illetékesek az esélyegyenlőségi és környezetvédelmi elveknek az intézkedésekbe való beépítése céljából szerveztek – még akkor is, ha a célkitűzés nem teljesült maradéktalanul.

A 2004. decemberi adatok szerint az AIOP-ot 72%-os pénzügyi végrehajtási arány jellemezte 2000–2004 között, és 51%-os 2000–2006 között. Ami nagyon örvendetes, ha számításba vesszük a még hátramaradt éveket, mivel a tapasztalat azt mutatja, hogy azokban mindig jelentős előrelépés történik. Ezt a 72%-os átlagot három prioritás is megelőzi: versenyképesség és termelékenység (79%), humán erőforrások (84%), szállítási és energiahálózat (92%). A „környezetvédelem, természeti környezet és víztartalékok”, valamint a „mezőgazdaság és vidékfejlesztés” fő irányai csak 43%-os végrehajtást mutatnak.

Néhány konkrét szám adatot is ki lehet emelni a következő prioritások esetén:

- > **versenyképesség és termelékenység:** 6550 kiutalt támogatás, 11 172 független munkahely létrehozása, 9054 haszonélvező vállalat, 5524 millió eurót mozgósító magánbefektetés, 129 először exportáló kis- és középvállalkozás;
- > **a tudás társadalma (innováció, kutatás és fejlesztés, információs társadalom):** 2327 személy (amelyből 1267 nő) részesült kutatási és technológiai fejlesztési támogatásból, 244 társfinanszírozású kutatási és fejlesztési projekt 17 648 kutató számára, 24 felújított és tudományos felszerelésekkel ellátott központ, 230 438 személy által használt 1913 informatikai hálózat a közhivatalokban;
- > **humán erőforrások:** 898 iskola, 68 új és 566 felújított továbbképző központ, alternatív oktatási tevékenységek 24 000 (amelyből 6560 lány) hiányos iskolázottságú tanuló számára, 47 000 személynek nyújtott segítség a munkaerő-piaci beilleszkedéshez, 27 606 (amelyből 16 757 nő) hosszú távú munkanélkülinek nyújtott támogatás, 17 766 (amelyből 7690 nő) fiatal szakmai beilleszkedéséhez nyújtott támogatás.

A szállítási infrastruktúrát érintő projektek – melyek legtöbbje a transzeurópai hálózathoz tartozik – elkészülte jó úton halad. Végül meg kell említeni az alqueriai (Huelva), a perali (Arcos de la Frontera, Cadix) ipari parkokat, a cárdobai ékszerészparkot vagy a saludi campust (Grenada): a Vállalkozások és Innováció Európai Központját.

Internetes honlap és elérhetőség:

<http://www.juntadeandalucia.es/economia/hacienda/fondos/POIA/poia.htm>

HOLLANDIA

Rotterdam régi északi negyedének rehabilitálása

Összköltség: 851 059 EUR
EU-hozzájárulás: 212 753 EUR

„Rotterdam Északi pályaudvara elhanyagolt, ijesztő kinézetű, igazi városi fertő volt. 2002–2004-ben életbe léptették az URBAN II közösségi kezdeményezés keretében tartozó projektet, mely az állomás és közvetlen környékének olyan biztonságot nyújtó intermodális, praktikus és vonzó tömegközlekedési platformmá alakítását célozta, mely megkönnyíti az utasfolyamot, és könnyedén irányítható. Különböző munkálatokat és területrendezést hajtottak végre: az utasok leszállásához szükséges övezet kialakítása (»Kiss & Ride«); új világítórendszer; taxi-, autóbusz- és kerékpárparkolók; járdák; kábelezés; a különféle szállítóeszközök kombinálását elősegítő berendezések felszerelése; egy zenebutik elköltöztetése; sűrűbb rendőrszolgálat... E projektnek köszönhetően Rotterdam Északi pályaudvara valóságos metamorfózison ment át: vendégszerető, biztonságos és jól szervezett hellyé vált. Ez a felélénkítés hosszú távon jelentős társadalmi-gazdasági előnyökkel kellene járjon, Oude Noorden negyed életminőségének javulásával kezdve.”

Adri Hartkoorn, az URBAN II „Noord aan de Rotte” program igazgatója
[a.hartkoorn@obr.rotterdam.nl](http://www.noordaanderotte.nl) (<http://www.noordaanderotte.nl>)

PORTUGÁLIA

Újabb természetes eredetű gyógyszerek

Összköltség: 403 287 EUR
EU-hozzájárulás: 94 431 EUR

„Az S.A. Labor Qualitas és a Kísérleti Biológiai és Technológiai Intézet (fr. IBET) bevonásával végzett »NATURFAR« projekt a kutatási és fejlesztési intézmények és a gyógyszeripari vállalatok közötti együttműködés keretében tartozik. E projekt célkitűzése egy olyan csúcstechnológiára alapuló gyártási folyamat kidolgozása, mely a gyógyszeripar elvárásainak megfelelően átalakított, ún. »szuperkritikus« folyadékokat használná az előállításához. A projekttől azt várják, hogy segítse elő az olyan innovatív termékek piacra dobását, melyeknek aktív összetevőit nem védi az ágazat többi vállalatának szabadalma. A NATURFAR a gyógyszeripari termékek bővítésének gyümölcse, piac, mely az utóbbi évekig csak az ömlesztett gyógyszervegyszeri hatóanyagok gyártására korlátozódott.”

Francisco Sousa Soares, a „Science et Innovation 2010” (Tudomány és Innováció 2010) műveleti program felelőse
Poci2010@poci2010.mcies.pt

DÁNIA

Észak-Jütland exportprogramja

Összköltség: 3 000 000 EUR
EU-hozzájárulás: 2 000 000 EUR

„Ez a program egy olyan tanulmánynak az eredménye, mely azt igazolta, hogy Észak-Jütland vállalatai évi 400-500 millió euróra tehető kihasználatlan exportpotenciállal rendelkeznek. Következésképp Észak-Jütland tartomány elhatározta, hogy reagál erre. Egy exporttapasztalattal rendelkező beavatkozó csoportot hoztak létre e program kidolgozásához, mely mindmáig valamely dán régió által engedélyezett legjelentősebb erőfeszítést jelenti az exportok vonatkozásában. A termelők külföldi termékértékesítési kapacitásának javítását célzó támogatásról van szó. A támogatás olyan tanácsadók rendelkezésre bocsátásából áll, akiknek a munkadíját 70%-ban a 2. célkitűzési alap állja. E tanácsadók piaci tanulmányokat, exportstratégiákat stb. dolgoznak ki. Az akció 354 új munkahely létrejöttét kellene eredményezze. Innen ered a tartomány elhatározása, hogy egy olyan kiegészítő programot is elindítson, mely hozzávetőleg 150 új vállalatot céloz.”

Gitte Madsen, projektvezető, Észak-Jütland tartomány
amt.gm@nja.dk

OLASZORSZÁG

Campania szakértői központjai

Összköltség: 237 738 000 EUR
EU-hozzájárulás: 83 204 500 EUR

„A Campania régióban található szakértői központok hálózatának célkitűzése az ismeretterjesztés, a szükségletek érzékelése és az innovációk átadása a kis- és középvállalkozásoknak. A hálózat 10 központja 7 szakterületen tevékenykedik, ezek: a környezeti kockázatok elemzése és nyomon követése; a modern biológia és alkalmazásai; a kulturális javak és a természeti kincsek védelme és kiaknázása; az agrár-élelmiszeripari termelés; a termelés szolgálatába állított új technológiák; az információs és kommunikációs technológiák; a szállítások. Pontosabban fogalmazva: voltaképpen a szabadalmaztatható kutatások és a tudásra alapuló vállalkozások megjelenésének előmozdításáról van szó.”

Maria Adinolfi, igazgató, a Tudományos Kutatás, Statisztikák, Információs Rendszerek és Informatika minisztériuma, Campania régió
ricercascientifica2@regione.campania.it

Inforegio weboldal

Az Inforegio weboldala átfogó képet nyújt az európai regionális politikáról. A legfrissebb információk a „Newsroom” oldalon találhatóak:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/newsroom/index_en.htm

